

OMG! Seven Senses Tour: conceptnota's zintuiglijke ervaringen

HOREN – Achtersikkel:

Wysiwyh - what you see is what you hear

'Wysiwyh' verenigt het verticale verleden van de zandstenen toren aan de Achtersikkel met het horizontale heden. Sinds de 15e eeuw kenden de gebouwen rond de Achtersikkel diverse functies: patriciërswooning, refugehuis, vestiging van de nationale korenmaatschappij, werkplaats van een vrijmetselaarsloge, het Van Crombrugghe's Genootschap en het huidige Koninklijk Conservatorium. Bij het bestijgen van de wenteltrap geven de stenen hun geheugen prijs met behulp van massieve aluminium platen. Boven in de belvédère vibreren messing platen als auditieve oriëntatiepanelen voor het horizontale panorama. (Geluidsinstallatie: aluminium en messing platen, transducers en multitrack compositie van 'found sound' en veldopnames)

Concept en realisatie: Joris Blanckaert en Jesse Broekman

www.jorisblancaert.be

www.jessebroekman.com

VOELEN – Sint-Jacobskerk:

Honoré d'O – De Handdoek

Expo van 19 mei tot 31 oktober 2020 Gent, Sint-Jacobskerk

De vzw Jacobus wil van de St. Jacobskerk in Gent een dynamische en actieve ontmoetingsplaats maken waar, naast het liturgische, ruimte is voor multidisciplinaire, creatieve, culturele en sociale projecten die de cohesie in de buurt versterken. Gents beeldend kunstenaar Honoré d'O werd uitgenodigd om deze zomer een tentoonstelling te maken in de kerk.

Met zijn tentoonstelling 'De Handdoek' neemt hij naar aanleiding van het Van Eyck-jaar de 'Annunciatie' van Van Eyck als vertrekpunt, met als focus de handdoek die symbool staat voor zorgzaamheid, hygiëne, voorbereiding en zuiverheid. De ruimtelijke context rond de personages en attributen is opmerkelijk in dit achterpaneel van het Lam Gods, waarbij de tekst die Maria uitspreekt omgekeerd geschilderd is omdat ze tegen de hemel spreekt. Op die manier toont Van Eyck de innerlijke wereld waar het goddelijke een inherent deel van is.

Honoré d'O's concept van steun integreert zich feilloos in de architecturale ruimte van de Sint-Jacobskerk, niet alleen door de vergeestelijking van materie zichtbaar te maken, weg van het gewicht van het ding an sich, maar ook via de houten stokken en steunmannetjes in isomo die letterlijk ondersteuning geven, zoals na een aardbeving een balk in Kathmandu een tempel rechthoudt of een grassprietje zich schrap tegen de wind zet. Die in het zwart geschilderde houten stokken refereren letterlijk aan de bedevaart van Jacobus, aan wie deze kerk is gewijd, die stevast met zijn stok werd afgebeeld. Ze benadrukken en ondersteunen het architecturale component van deze monumentale kerkruimte die gedurende eeuwen onderhevig was aan allerlei ruimtelijke en inhoudelijke wijzigingen. Ze genereren wisselende manieren van kijken en verschillende perspectieven in en tussen de ruimte van een beeld. De wandelstok biedt steun. Jacobus als heilige wordt zo een logisch onderdeel van deze tentoonstelling die als een pelgrimage door de geschiedenis kan worden

beschouwd. Dit alles wordt onder andere gesymboliseerd door de voetjes in isomo die zich als een votiefbeeld hechten aan de pilaren van de kerk.

Deze tijd bevindt zich in een post-historie: de (adem)ruimtelijke vernietiging van onze aarde voltrekt zich niet stil, maar zeker, snel, radicaal en luid omdat we de balans tussen materie en immaterialiteit, tussen object en geest nooit in orde hebben willen brengen. Sinds de renaissance staat de ontdekking en het belang van de mens centraal en dat heeft tot een overschatting geleid. Covid 19 is een signaal dat we niet naast ons neer kunnen leggen. De lockdown light heeft de afgelopen maanden ook de onwaarschijnlijke schoonheid van de wereld getoond. Deze tentoonstelling speelt op deze actualiteit in aan de hand van de meest eenvoudige ingrepen. De kerkvloer draagt de kunstwerken zoals de aarde planten en gebouwen, die zich vandaaruit omhoog richten naar het licht. Het opvallende rozet maakt van deze kerk een 'Coronakerk'.

De plattegrond met kooromgang leent zich perfect om een wandelroute aan te leggen en de coronaregels aangenaam na te leven. Verstilling, gesymboliseerd in bijvoorbeeld de bidstoeltjes die Honoré d'O als een traject, als een processie heeft opgesteld, is vandaag zo belangrijk omdat de aarde de bedrijvige manier waarop de mens bezig is niet meer aankan. We willen expansie maar kunnen de aarde niet vergroten. De verschillende zijkapellen lichten telkens een aspect van dit gedachtegoed uit... We zien een opvallende gelijkenis tussen Eva, geschilderd door Lucas Cranach de Oude, en Greta Thunberg: Eva aan het begin van de mensheid op aarde, Greta aan een mogelijk einde ervan. De appel van de boom der kennis ligt naast de kalebas van Sint-Jacobus. De Heilige Bibliotheek bevat boeken die niet geopend kunnen worden, waarbij het laatste metersdikke boek dat alle informatie wil bevatten, alweer van de boekenplank lijkt te vallen... Het ene werk genereert onophoudelijk verbanden met het andere en trekt er de betekenissen van open, in de onontgonnen "mythologie van de actuele nabijheid", zoals Honoré d'O het zelf verwoordt.

info@jacobusgent.be

www.jacobusgent.be

ZIEN – Groot Vleeshuis:

Muurschildering – De geboorte van Christus

Vleeshuizen waren overdekte marktplaatsen waar de verkoop van vlees gecentraliseerd werd om de versheid en kwaliteit ervan te bewaken. Tijdens de middeleeuwen was het namelijk verboden om thuis vlees te verkopen. Het Groot Vleeshuis in Gent staat er al sinds de 15de eeuw en is een ontwerp van opperbouwmeester Gilles De Sutter. De bouw startte in 1407 en zou maar liefst 11 jaar duren. Er werd in het midden van de 15de eeuw ook een kapel toegevoegd, de Sint-Hubertuskapel. De kapel werd gesloopt in 1828, maar tijdens de restauratiewerken in 1855 werd een muurschildering herontdekt. De schildering werd meerdere malen gerestaureerd in de 19de en de 20ste eeuw.

De muurschildering is rond 1448 in opdracht van Jacob de Ketelboetere gemaakt, zoals te lezen is in het opschrift onderaan de schildering: 'HEEFT DOEN MAKEN JACOB DE KETELB[OETERE INT JAER ONS HEEREN ALSM]EN SCHREEF MCCCC ENDE XLVIII.' De Ketelboetere was een rijke vleeshouwer en visverkoper die bestuurlijke functies vervulde in de Sint-Michielsparochie en in de gilde van de vleeshouwers. De muurschildering is een voorstelling van de geboorte van Christus met centraal Maria, Jozef, Zelemia (de vroedvrouw) en drie engelen (of twee engelen en in het midden de

opdrachtgever) rond het pasgeboren kind. Vooraan op de schildering worden ook Filips de Goede en zijn zoon Karel de Stoute, Isabella van Portugal en Adolf van Cleve afgebeeld.[1]

PROEVEN – Pensenhuisjes:

De middeleeuwse beenhouwerij

Tijdens de middeleeuwen was het verboden om thuis vlees te verkopen. Om de handel beter te kunnen controleren, werd de verkoop van vlees gecentraliseerd in het Groot Vleeshuis. Vlees van mindere kwaliteit werd echter in de kleine pensenhuisjes op de Pensmarkt verkocht. De pensenhuisjes werden in 1884 gesloopt en bij de restauratie van 1912 gedeeltelijk heropgebouwd.

Tijdens de OMG! Seven Senses Tour brengen we één van die pensenhuisjes waar vroeger ingewanden, pluimvee en pensen werden verkocht opnieuw tot leven en laten we deelnemers kennismaken met een middeleeuwse beenhouwerij. Met een oud kapblok, vleesbewerkingsmaterialen, een opgezet varken en potten met ingewanden op sterk water tonen we hoe een ambachtsman ten tijde van Van Eyck te werk ging. Vanzelfsprekend is dit de ideale plaats voor een proevertje. Deelnemers kunnen er hun smaakpapillen laten verwennen met een ambachtelijk en lokaal geproduceerde lekkernij: de 'Van Eyckskes' van sociale bakkerij Compaan. Speciaal voor het Van Eyck-jaar maakten zij heerlijke venkel-speculooskoekjes waar de Vlaamse meester ongetwijfeld de duimen en vingers bij afgelikt zou hebben.

www.compaan.be

MYSTIEK – Tunnel:

Ondergrondse expo

De tour laat deelnemers niet alleen bewegen door de gezellige kasseistraatjes in de stad, maar ook op de Gentse binnenwateren. Een bootje brengt hen naar de tunnel onder het François Laurentplein waar een licht- en klankspel hen zal onderdompelen in de mysterieuze sfeer van het Lam Gods. In deze ondergrondse expo vaar je letterlijk door de figuren, landschappen en gebouwen op het wereldberoemde veelluik. Wie nog niet verzot was op Gent, verlaat de 'tunnel of love' ongetwijfeld net dat tikje verliefder op onze Arteveldestad.

De lichtinstallatie kwam tot stand in samenwerking met Create, één van de creatieve masterminds achter Lights on Van Eyck.

www.create.eu

RUIKEN – Duivelsteen:

Geuren van Van Eyck

God, hoe zou die ruiken? En hoe fantastisch moet het landschap afgebeeld op het Lam Gods niet geroken hebben, bijna 600 jaar terug? In deze installatie laat GLIMPS.bio, een Gents innovatiebureau in biologie en creativiteit, je reukzin los in de tijd van de gebroeders Van Eyck.

Midden in de centrale hal van het Geeraard de Duivelsteen, een 13de-eeuws kasteel in hartje Gent, ervaar je voor het eerst hoe sterk bloemen en planten op het Lam Gods geuren. En wees eerlijk: de

geur van God spreekt toch ontzettend tot de verbeelding? Sluit de ogen, vul je neusholte met een fantastische geur en laat je fantasie de vrije loop...

Verborgen in de paradijselijke tuin van het Lam Gods vind je een resem aan geuren, gaande van bloemen, kruiden, geurende vruchten tot zelfs vochtige aarde. Een perfecte combinatie voor de geur 'Lam Gods'. In de geur 'Lam Gods' herken je eerst de intense lemen bodem van het schilderij met een noot van bitter, houtachtig materiaal. Vervolgens ruik je de geur van zoete bloemen zoals paardebloem, iris en lelietje-van-dalen met daarnaast aroma's van sappige vruchten zoals kers, appel, vijg en pruim, allemaal afgebeeld op het Lam Gods. Tot slot kan je kruiden zoals oregano, geuren van bladeren en varens herkennen. De kleur tenslotte is afkomstig van Duizendblad (*Achillea millefolium*), waarvan de essentiële olie een prachtige diepbloauwe tot olijfgroene kleur heeft.

Gods lijfgeur heeft alvast geen geheimen. Op basis van Bijbelse geschriften die verwijzen naar de geur van God, was het mogelijk om een perfecte geur van heiligheid op te stellen. In de geur van 'God' ruik je een vleugje kaneel, gevolgd door een hint van balsem, nootmuskaat en wierook. Misschien herken je daarna ook nog de geur van mirre en hars? Nieuwsgierig naar de exacte samenstelling van de geur van God? Ga alvast op zoek bij Exodus 30:22-44; 30:34-38 en blader in Sirach door naar 24:15. En een laatste tip: blader daarnaast ook eens door de Koran, waar de geur van de profeet en het paradijs (met een vloer van saffraan) in geuren en kleuren beschreven staat.

Een installatie in samenwerking met Broei en The institute for Art and Olfaction en in het kader van het Van Eyck-jaar. Deze installatie werd gemaakt als deel van het project 'Van Eyck Reloaded', gefinancierd door Stad Gent.

www.vaneyckreloaded.be

www.glimps.bio

[1] VAN ELSLANDE R. 1982: De geboorte van Christus in het Groot Vleeshuis, *Ghendtsche Tydinghen* 11, 99-108.; Bogaert C., Lanclus K. & Verbeeck M. met medewerking van Linters A. & Dambre-Van Tyghem F. 1976: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Gent*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 4NA, Brussel - Gent.

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/24834>